

# **МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини**

**Факультет початкової освіти**

**Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі**

**Лабораторія модернізації початкової освіти**

**Науково-методичний центр інноваційних освітніх технологій**

**Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова**

**Бердянський педагогічний університет**

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (ПНУ)**

## **ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

**Всеукраїнська науково-практична**

**інтернет-конференція**

**6-7 жовтня 2022 року**

**(матеріали конференції)**



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет початкової освіти

Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

Лабораторія модернізації початкової освіти

Науково-методичний центр інноваційних освітніх технологій

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Бердянський педагогічний університет

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (ПНУ)

# **ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція 6-7 жовтня 2022 року  
(матеріали конференції)

Умань

2022

2

### **Головний редактор:**

*Комар О. А.*, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, завідувач лабораторії «Модернізації початкової освіти» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

### **Редакційна колегія:**

*Кравчук О. В.*, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Грітченко Т. Я.*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Лоюк О. В.*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Роєнко Л. М.*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Торчинська Т. А.*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Шевчук І. В.*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Чучаліна Ю. М.*, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Байдюк Л. М.*, викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Пісняк В. С.*, викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Гаращук Є. М.*, викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Загоруйко Н. П.*, викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

### **Відповідальний за випуск збірника:**

*Якимчук Б. А.*, кандидат психологічних наук, професор, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини  
(протокол № 4 від 06 жовтня 2022 року)*

**Тенденції** сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи : зб. матеріалів  
Т33 Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (6-7 жовт. 2022 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т початкової освіти [та ін.] ; [голов. ред. О. А. Комар ; редкол.: О. В. Кравчук, Т. Я. Грітченко, О. В. Лоюк [та ін.] ; відп. за вип. Б. А. Якимчук]. – Умань, 2022. – 209 с.

**УДК 378.018.8:373.3.011.3-051](06)**

До збірника увійшли матеріали конференції учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи» у яких науковці розглядають актуальні питання підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2022

# ЗМІСТ

**Акімова Олена Михайлівна**

**Литвин Єлизавета Анатоліївна**

*ПОРТФОЛІО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ  
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ..... 9*

**Артюх Дарина Михайлівна**

**Бура Анна Володимирівна**

*Науковий керівник: Матвієнко Олена Валеріївна*

*ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ  
ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ..... 13*

**Байдюк Любов Миколаївна**

*ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ  
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ НУШ ..... 17*

**Білуха Лоліта Анатоліївна**

**Шляховська Катерина Сергіївна**

*Науковий керівник: Роєнко Людмила Миколаївна*

*ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ ЯК ЗАСІБ  
СТИМУЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ПЕРШОКЛАСНИКІВ В  
УМОВАХ НУШ..... 20*

**Блудова Юлія Олександрівна**

**Клименко Ольга Вячеславівна**

*ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ ЯК АКТИВНОГО МЕТОДУ  
НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ  
ПІДГОТОВКИ ..... 23*

**Бондаренко Людмила Сергіївна**

*ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШЛЯХОМ  
ВИКОРИСТАННЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ ..... 27*

**Борисьонюк Максим Олегович**

*ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ  
ШКОЛИ ЯК СКЛАДНИК ЇХ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ..... 32*

**Ван Жуньдун**

*ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ  
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ  
ОСВІТИ..... 35*

**Васютіна Тетяна Миколаївна**

*ВТІЛЕННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ  
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ  
ПРИРОДНИЧОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ ..... 38*

<b>Візавер Вікторія Арпадівна</b> <i>ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i> .....	40
<b>Вінд Діана Вікторівна</b> <i>ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН В СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ</i> .....	42
<b>Гафарова Азіза Саїдівна</b> <i>ЗГУРТУВАННЯ ДИТЯЧОГО КОЛЕКТИВУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i> .....	46
<b>Греба Ілдіко Золтанівна</b> <i>РЕАЛІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В БЕЛЬГІЇ</i> .....	50
<b>Губарева Дар'я Вячеславівна</b> <b>Глобенко Наталія Віталіївна</b> <i>КОРЕКЦІЯ ПОРУШЕНЬ УСНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ АРТТЕРАПІЇ</i> .....	53
<b>Гудовсек Оксана Анатоліївна</b> <i>СЕРТИФІКАЦІЯ ВЧИТЕЛІВ – ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i> .....	56
<b>Довга Тетяна Яківна</b> <i>САМОМЕНЕДЖМЕНТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i> .....	61
<b>Загоруйко Наталія Павлівна</b> <i>ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ</i> .....	65
<b>Качерова Ольга Георгіївна</b> <i>ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ СМАКІВ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</i> .....	68
<b>Комар Ольга Анатоліївна</b> <i>ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ ЗАНЯТЬ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ</i> .....	70
<b>Котелянець Наталка Валеріївна</b> <i>ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ</i> .....	76
<b>Красовська Ольга Олександрівна</b> <i>АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i> .....	81
<b>Кузнецова Оксана Вікторівна</b> <i>ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i> .....	85

<b>Летяга Ірина Анатоліївна</b> <i>Науковий керівник: Торчинська Тамара Анатоліївна</i> <i>РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА</i> .....	89
<b>Лоюк Оксана Вікторівна</b> <b>Кифоренко Катерина Миколаївна</b> <i>ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПАМ'ЯТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i> .....	93
<b>Малишевська Ірина Анатоліївна</b> <i>ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ</i> .....	97
<b>Матвієнко Олена Валеріївна</b> <i>ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ</i> .....	100
<b>Матвієнко Олена Валеріївна</b> <b>Лісовська Катерина Андріївна</b> <i>ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ</i> .....	104
<b>Нагорна Вікторія Володимирівна</b> <i>Науковий керівник: Роєнко Людмила Миколаївна</i> <i>ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЇ</i> .....	108
<b>Одарченко Вероніка Ігорівна</b> <i>ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ</i> .....	111
<b>Остроушко Лілія Ігорівна</b> <i>Науковий керівник: Грітченко Тетяна Яківна</i> <i>ЗМІСТОВИЙ АСПЕКТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ (СУБ'ЄКТНОЇ) МОДЕЛІ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ, ЩО ФОРМУЄТЬСЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i> .....	115
<b>Пахаренко Яна Сергіївна</b> <i>Науковий керівник: Лоюк Оксана Вікторівна</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i> .....	118
<b>Петриченко Лариса Олексіївна</b> <i>УПРОВАДЖЕННЯ РИНКОВОЇ МОДЕЛІ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ</i> .....	122
<b>Пісняк Валентина Степанівна</b> <i>СИСТЕМНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТРУДОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ОСВІТЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ</i> .....	125

<b>Поліщук Ольга Анатоліївна</b> <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i> .....	130
<b>Поліщук Ольга Павлівна</b> <i>ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ</i> .....	134
<b>Попов Микита Олександрович</b> <i>АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ</i> .....	139
<b>Пріма Раїса Миколаївна</b> <b>Панкова Олена Юріївна</b> <i>ФЕНОМЕНИ «ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ» І «ПЕДАГОГІЧНА КРЕАТИВНІСТЬ» У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ</i> .....	142
<b>Радул Ольга Сергіївна</b> <i>ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ</i>	146
<b>Репко Володимир Андрійович</b> <i>Науковий керівник: Лоюк Оксана Вікторівна</i> <i>СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА»</i> .....	150
<b>Росенко Людмила Миколаївна</b> <i>ЗАСОБИ СТИМУЛЮВАННЯ ЛІТЕРАТУРНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ</i> .....	153
<b>Саханда Марина Сергіївна</b> <i>Науковий керівник: Торчинська Тамара Анатоліївна</i> <i>РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ</i> .....	157
<b>Семенюк Інна Юріївна</b> <i>ВИХОВНИЙ ВПЛИВ КОЛЕКТИВУ НА ПІЗНАВАЛЬНУ АКТИВНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i> .....	161
<b>Силенко Надія Іванівна</b> <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ</i> .....	165
<b>Стельмашук Жанна Григорівна</b> <i>ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИВНОГО ПІДХОДУ ДО ВИХОВАННЯ ДИСЦИПЛІНОВАНOSTІ УЧНІВ В НУШ</i> .....	169
<b>Ткаченко Ольга Михайлівна</b> <i>ФОРМУВАННЯ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В РОБОТІ З БАТЬКАМИ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ</i> .....	173

<b>Торчинська Тамара Анатоліївна</b> <i>СУЧАСНА ПІДГОТОВКА УЧИТЕЛЬСЬКИХ КАДРІВ ДО ОНОМАСТИЧНОЇ РОБОТИ ЯК ГАЛУЗІ НАУКИ ПРО МОВУ</i> .....	177
<b>Федотова Світлана Олександрівна</b> <i>ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТВОРІВ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО</i> .....	181
<b>Хом'як Ольга Анатоліївна</b> <b>Шмалюх Оксана Олександрівна</b> <i>ВПЛИВ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»</i> .....	185
<b>Чабала Уляна Андріївна</b> <b>Максименко Ангеліна Михайлівна</b> <i>Науковий керівник: Васютина Тетяна Миколаївна</i> <i>ВІРТУАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ПЕРШОКЛАСНИКІВ</i> .....	188
<b>Чучаліна Юлія Миколаївна</b> <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ</i> .....	191
<b>Шкабаріна Маргарита Андріївна</b> <i>АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i> .....	199
<b>Штурба Антоніна Олегівна</b> <i>НАВЧАЛЬНІ ЦЕНТРИ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</i> .....	201
<b>Юрченко Оксана Володимирівна</b> <i>РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ</i> .....	205



науково-практичної конференції. – Київ : Київський міський педагогічний університет імені Бориса Грінченка, 2004. – С. 21-23.

**Поліщук Ольга Павлівна**

доктор філософії, доцент кафедри  
теорії і методики виховання

*Рівненський державний гуманітарний  
університет*

*м. Рівне, Україна*

## **ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Реформування сучасної системи освіти та зміни, що супроводжують цей процес, ставлять перед педагогами нові виклики та вимоги щодо організації освітнього процесу зі школярами. Державний стандарт початкової освіти, який ґрунтується на засадах компетентісного підходу, вводить одне із важливих понять: поняття «міжпредметна компетентність». Вона визначається як інтегративна «здатність учня застосовувати щодо міжпредметного кола проблем знання, уміння, навички, способи діяльності та ставлення, які належать до певного кола навчальних предметів і предметних галузей» [4]. Відтак Стандарт передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегровано-предметній основі. Тому інтеграція як вимога об'єднання в ціле компонентів об'єктів навчання є необхідним дидактичним засобом, за допомогою якого уможлиблюється формування низки компетентностей учнів початкової школи. А відповідно до Концепції Нової української школи освітній процес необхідно організовувати так, щоб учні отримували відкриті можливості для інтеграції знань і навичок з різних дисциплін і критичного оцінювання того, як ці частини взаємодіють [3].

Інтеграція здатна вирішити чисельні проблеми освітянської системи. Звичайно, система інтегрованого навчання ще недостатньо

опрацьована, а тому неоднозначно сприймається багатьма педагогами. Її повне теоретичне обґрунтування та запровадження у практику навчання – справа майбутнього. Але вже сьогодні є очевидним, що інтегроване навчання як ніяке інше закладає нові умови діяльності викладачів та учнів, є діючою моделлю активізації інтелектуальної діяльності та розвиваючих прийомів навчання. Інтеграція зобов'язує до використання різноманітних форм викладання, що має великий вплив на ефективність сприйняття учнями навчального матеріалу, вона стає для всіх її учасників – викладачів, і учнів, і батьків, і адміністрації – школою співпраці та взаємодії, що допомагає разом просуватися до спільної мети. Сучасна педагогічна наука вважає інтеграцію одним з головних дидактичних принципів.

Ідея інтегрованого навчання актуальна, оскільки з її успішною методичною реалізацією передбачається досягнення мети якісної освіти, тобто освіти конкурентоздатної, спроможної забезпечити кожній людині самостійно досягти тієї чи іншої життєвої цілі, творчо самостверджуватися в різних соціальних сферах. Інтеграція вважається необхідним дидактичним засобом, за допомогою якого можливо створити в учнів цілісну картину світу. Через інтеграцію здійснюється особистісно зорієнтований підхід до навчання, тому що учень сам у змозі обирати «опорні» знання з різних предметів з максимальною орієнтацією на суб'єктивний досвід, що склався в нього під впливом як попереднього навчання, так і більш широкої взаємодії з навколишньою дійсністю.

Проблема інтеграції навчання і виховання важлива і сучасна як для теорії так і для практики. Її актуальність зумовлена змінами у сфері науки, виробництва, новими соціальними запитами. Значущість проблеми інтеграції знань учнів пов'язана також зі створенням нових технологій та матеріалів із заданими властивостями, з поширенням високопродуктивних методів обробки матеріалів із заданими властивостями, таких як електронно-променевиий, плазмовий та інші, які мають опанувати сучасні фахівці [2].

В сучасній педагогічній науці інтегроване навчання та виховання трактують як комплексний підхід до освітнього процесу і безпосередньо до уроку чи його частини без поділу на окремі дисципліни. В усьому цивілізованому світі технологія інтегрованого навчання та виховання є необхідною умовою для надання якісної освіти.

В Державному стандарті початкової освіти інтегрований підхід та власне інтегрована компетентність учня визначені як можливість і здатність учня застосовувати знання, вміння, навички та способи діяльності для вирішення найширшого кола проблем, що належать до певних галузей та окремих навчальних предметів. Варто зауважити, що теорія інтегрованого навчання та виховання давно прийнята на озброєння педагогами, але досі їй не надавали такого значення й уваги. Інтегровані уроки скоріше були приємним винятком, а не загальним правилом діяльності педагога [4].

Сьогодні, з огляду на високу результативність інтегративного підходу до освітнього процесу в світі, є нагальна потреба активного застосування інтеграції в наших школах. Інтегрований підхід найбільш доцільний в освіті, тому що застосовний у кількох варіантах інтеграції: у межах однієї навчальної дисципліни, коли вчитель об'єднує на одному уроці вивчення кількох різнотипних тем чи розділів; в межах кількох споріднених дисциплін, наприклад теми з математики й інформатики; різнопланових та різнонаправлених дисциплін (цей вид інтеграції найважчий, але й найефективніший). Інтегрований урок – це урок, який проводиться з метою розкриття загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і відповідних їм навчальних предметах. Його проведення забезпечує формування в учнів цілісної системи уявлень про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу в їх взаємозв'язку та взаємозумовленості; сприяє поглибленню та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування до процесів та явищ оточуючої дійсності. Доцільність інтегрованих уроків зумовлена завданнями інтеграції знань, умінь і навичок учнів з основ наук. Вони сприяють розкриттю наукових законів та умов їх прояву в

різних галузях науки та сферах практичної діяльності; виявленню специфіки та можливості прояву закономірностей, законів, ідей, теорій в оточуючій дійсності; інтеграції діяльності вчителів із формування загально навчальних умінь і навичок учнів (навчально-організаційні, навчально-інформаційні, навчально-інтелектуальні); розкриттю багатогранності можливостей застосування набутих знань учнів у різних галузях науки та сферах діяльності; синтезу фактів, явищ, процесів з метою висунення нових ідей, розробки гіпотез; інтеграції діяльності вчителів з формування творчої особистості учня, розвитку його здібностей [1].

У процесі підготовки та проведення інтегрованого уроку беруть участь кілька вчителів. Їх завдання полягають у: визначенні змісту та обсягу навчального матеріалу з тих навчальних предметів, які вони викладають, відповідно до поставлених цілей та завдань інтегрованого уроку; вибір форм і методів реалізації навчального матеріалу; виділення об'єктивно існуючих зв'язків між базовими знаннями, які можна інтегрувати. При цьому необхідно враховувати специфіку кожного навчального предмета та його можливостей у розкритті загальних законів, теорій, ідей, які є інтегруючою основою кількох навчальних предметів.

Структура інтегрованого уроку зумовлюється поставленими цілями та завданнями; детермінується змістом навчання, особливостями діяльності вчителів та учнів. Оскільки інтегрований урок – це в основному урок систематизації та узагальнення знань, умінь і навичок учнів, та його оптимальною структурою буде: повідомлення теми, цілей та завдань уроку; мотивація навчальної діяльності учнів; актуалізація та корекція опорних знань; повторення й аналіз основних фактів, подій, явищ; творче перенесення знань і навичок учнів у нові ситуації; узагальнення та систематизація навчальних досягнень учнів; основних ідей та наукових теорій, предметів, що є складовими інтегрованого уроку [1].

Технологія проведення інтегрованого уроку може бути різною. Це залежить від цілей, завдань і змісту уроку, способів діяльності, ситуацій, що виникають у процесі його проведення. Традиційно

вона така: повідомлення теми, ознайомлення учнів з цілями та завданнями уроку, вступне слово ведучого вчителя чи учня (групи учнів), спілкування вчителів та учнів, коментарі, доповнення, опанування, рецензування, підбиття підсумків уроку.

**Висновки.** Сьогодні час вимагає йти не шляхом удосконалення, у якому принцип наслідування є провідним і призводить до інтелектуального і фізичного перевантаження, а шляхом пошуку нових, ефективніших методів навчально-пізнавальної діяльності учнів, які забезпечать замовлення і потреби суспільства. Завдання сучасної освіти полягає у формуванні особистості з гнучким розумом, із швидкою реакцією на все нове, з повноцінними, розвинутими потребами подальшого пізнання та самостійної дії, з добрими орієнтувальними навичками й творчими здібностями.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:**

1. Вегера Н. С. Інтегровані уроки у початковій школі. Тернопіль-Харків: Ранок, 2010. 160 с.
2. Мельник С. А. Інтегрований урок як засіб формування загальнокультурної компетентності учнів основної школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2010. 23 с.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Міністерство науки і освіти України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2020 р. № 87 / Кабінет Міністрів України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pocha%20kovoyi%20osviti>